

VERTELCYCLUS WEEK 1: HONDEN

VERSIE 2 (20-09-2015)

BOEKEN:

Titel: Sammies eerste nacht
Auteur: Amy Hest en Helen Oxenbury
Jaartal: 2012
Uitgeverij: Christofoor

➢ WERELDWOORDEN:

Uitlaten: een eindje gaan wandelen met een hond (zodat hij kan plassen en kaka doen). (Prent op blz. 17; Woord op blz. 8)
Lijn: een touw of een ketting. Honden moeten op straat aan de lijn lopen. (**Toegevoegd** aan blz. 4 en blz. 17)

Zinnen geschrapt op blz. 22 en 24.
Op blz. 4 werd het doelwoord 'de lijn' toegevoegd in de eerste zin: "Dus moet hij niet aan de lijn lopen, maar draag ik hem helemaal naar huis." Op blz. 17 werd het toegevoegd in de laatste zin: . Ik bedenk dat ik morgen met Sammie in de sneeuw ga spelen. Dan moet hij even niet aan de lijn.

Titel: Het leven van een hond
Auteur: A. Royston
Jaartal: 2012
Uitgeverij: Ars Scribendi Corona

➢ WERELDWOORDEN:

Dierenarts: dierendokter (blz. 12 en 19)
Tam: Tamme dieren zijn niet wild. Je kunt ze aaien zonder dat ze bang zijn. Ze zijn gewend aan mensen en luisteren naar hun baasje. (**toegevoegd** op blz. 11 en 17)
Volwassen: geen kind meer, zal niet meer groeien (**toegevoegd** op blz. 16)

Tekst vereenvoudigd op blz. 19; blz. 20-25 kan je overslaan.
Aangepaste tekst op blz. 11: Na zes weken zijn de ogen van de pup open. Nu kan ze zien, maar ook horen. Haar poten zijn sterk genoeg om op te staan. De pup is nog niet heel tam. Ze speelt veel, en luistert nog niet naar haar baasje. Soms stoeit ze met haar broertjes en zusjes. Zo leert een pup wie sterker is.
Aangepaste tekst op blz. 16: Na een jaar is een hond volwassen. Ze heeft veel energie. Ze vindt het leuk om een stok op te halen, en hem dan weer bij het baasje te brengen.
Aangepaste tekst op blz. 17: Een retriever is een goede hond om tam te maken. Een tamme hond luistert naar het baasje. Soms helpt een tamme hond zelfs zijn baasje om de straat over te steken, bijvoorbeeld wanneer het baasje dat niet zelf kan omdat hij blind is.

VOORBEREIDING:

- Pas de teksten aan waar nodig.
- Kleef post-itnotes met de definities van de doelwoorden op de bladzijden waarop die doelwoorden in de tekst staan. Zo vergeet je er later geen aandacht aan te besteden tijdens het vertellen. Je kan ook post-itnotes in het verhaal kleven met daarop de vragen die je aan de kleuters zeker wil stellen tijdens het lezen.
- Zoek op welke prenten de doelwoorden afgebeeld staan. Gebruik deze prenten op dag 2/4 wanneer de kleuters de magische woorden op de prenten moeten zoeken.

DAG 1: HET THEMA TOT LEVEN BRENGEN

Activeer de voorkennis van de kleuters rond het thema 'honden' reeds in een eerdere activiteit.
Enkele opties:
- Nodig een familielid uit met een hond.

- De klaspop wil een hond(enknuffel). Hoe moeten de kleuters voor hem zorgen? Waar kan hij slapen?

DAG 1: HET VERHALEND PRENTENBOEK EEN EERSTE MAAL VERTELLEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten verwerven
- ✓ Verhaalbegrip

MATERIAAL:

- ✓ Het boek 'Sammies eerste nacht' (met de aangepaste tekst)
- ✓ Doosje met magische woorden
- ✓ Prenten van de magische woorden (1. Uitlaten, 2. Lijn)

GROEPERING:

Volledige klas

VERLOOP: 15 min

MOTIVATIE 3 min

FASE 1: INTRODUCTIE MAGISCHE WOORDEN

Introductie **magische doos** met prenten van de twee magische woorden van de dag.
Je geeft zelf de definitie van elk woord, en stelt één vraag over de prenten: zie vragen achterop prent. Verwijs naar eerdere ervaringen van de kleuters.
Hang de prenten op.

FASE 2: BOEKSNUFFELEN

Verhaal: kaft, titel en auteur

FASE 3: INTRODUCTIE LUISTEROPDRACHT

Optie 1: de kleuters moeten hun hand omhoog steken wanneer ze een magisch woord horen.

Optie 2: de kleuters krijgen als luistertaak bij het lezen de vraag wat er zo bijzonder is aan de eerste nacht. Die vraag moeten ze na het lezen beantwoorden.

VERHAAL MET VOORSPELVRAGEN 7 min

Gebruik het prentenboek met de aangepaste tekst.
Sta stil bij de magische woorden in de tekst: herhaal de definitie en verwerk ze in het verhaal.

Voorspelvragen, bijvoorbeeld:
- Wie woont er allemaal in dit huis? (bij de prent met de hele familie) Wie zal Sammie verzorgen?
- Wat vindt Sammie van zijn slaapplekje in de keuken?
- Hoe zou Thomas Sammie kunnen troosten?
- Zou Sammie nu goed slapen?

VERWERKING 5 min

FASE 1: TWEE EENVOUDIGE VRAGEN OVER HET VERHAAL

1. Over wie gaat dit verhaal? *Sammie, een jong hondje. Thomas. Mama en papa.*
2. Sammie wil niet slapen in het verhaal. Hoe lost Thomas dat op? *Thomas geeft hem eerst een knuffel en een wakker, en hij blijft bij Sammie tot die in slaap valt. Later troost hij Sammie door rond te lopen in huis. Ten slotte gaat hij mee in Thomas' bed.*

! Als ondersteuning bij **vraag 1** kan je de laatste prent van het verhaal erbij nemen. Voor **vraag 2** kan je door het prentenboek bladeren.

FASE 2: UITGEBREIDE HERHALING VAN DE MAGISCHE WOORDEN

Herhaal voor elk magisch woord met behulp van de prenten de definities, stel eenvoudige vragen, en verbind het woord met het boek.

Sluit af met een gesprek rond de eigen ervaringen bij een of meerdere magische woorden.

DAG 2: HET VERHALEND PRENTENBOEK EEN TWEEDE MAAL VERTELLEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten diepgaander verankeren
- ✓ Nadenken en redeneren
- ✓ Verhaalbegrip: diepgaander inzicht
- ✓ Spreken

MATERIAAL:

- ✓ Het boek 'Sammies eerste nacht' (met de aangepaste tekst)
- ✓ Prenten van de magische woorden (1,2)

GROEPERING:

Deze activiteit gebeurt in een kleine homogene groep van 6 tot 12 kleuters.

VERLOOP: 19 min

MOTIVATIE 5 min

FASE 1: BEKNOPTE HERHALING VAN DE MAGISCHE WOORDEN

De ko toont de prenten van de twee magische woorden. Ze herhaalt de definities en enkele eenvoudige vragen. Zie vragen op prenten.

FASE 2: ZOEK DE MAGISCHE WOORDEN IN HET VERHAAL

De kleuters zoeken de magische woorden op enkele prenten van het verhaal.
Bespreek wat er gebeurt (hang hier een post-itnote).

FASE 3: INTRODUCTIE UITDAGENDE VRAAG

De kleuters krijgen nu al de vraag te horen die ze na het lezen moeten beantwoorden:

Wat mag Thomas allemaal doen van zijn ouders? Wat mag hij niet doen?

(De kleuters mogen deze vraag voor het lezen nog niet definitief beantwoorden.)

VERHAAL MET UITDAGENDE VRAAG 8 min

! De ko kan tijdens het vertellen vragen stellen over wat Thomas mag en wat hij niet mag van zijn ouders. Op die manier bereid je de kleuters al wat voor op de uitdagende vragen die nadien volgen.

Pagina met post-itnote: vraag de kleuters om hier zelf te vertellen wat er gebeurt (met gebruik van de magische woorden) – antwoord kleuters samenvatten en verder lezen

VERWERKING 6 min

FASE 1: UITDAGENDE VRAAG OVER HET VERHAAL

De ko stelt volgende uitdagende vraag:

1. 'Sammie slaapt op het einde in het bed van Thomas. Wat vinden mama en papa daarvan?' *Papa en mama zouden boos zijn, want ze hebben verteld dat Sammie niet in bed mag slapen. Misschien is mama toch niet boos: op de prent zie je haar spiegelbeeld en kijkt ze alvast niet boos.*

! Tracht de kleuters te wijzen op het beeld van mama in de spiegel als ze dit niet meteen zien.

DAG 2: HET SORTEERSPELLETJE

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten diepgaander verankeren
- ✓ Nadenken en redeneren
- ✓ Spreken

MATERIAAL:

- ✓ Prenten van de magische woorden (1,2)
- ✓ Sorteerkaarten 1.1 tem 1.8 voor het sorteerspelletje

GROEPERING:

Deze activiteit kan zowel in kleine als grote groep. Je kunt dit ook tweemaal doen: eerst in kleine groep en dan pas in grote groep: de kleuters uit de kleine groep krijgen zo meer zelfvertrouwen om in de grote groep het woord te nemen.

DAG 3: HET INFORMATIEF PRENTENBOEK EEN EERSTE MAAL VERTELLEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten verwerven
- ✓ Verhaalbegrip

MATERIAAL:

- ✓ De vertelplaten van het informatieve prentenboek 'Het leven van een hond'
- ✓ Prenten van de magische woorden (3. dierenarts, 4. volwassen en 5. tam) + prenten van de vorige magische woorden (1,2) voor het flapjesspel

GROEPERING:

Volledige klas

VERLOOP: 17 min

MOTIVATIE 3 min

FASE 1: INTRODUCTIE MAGISCHE WOORDEN

Introductie **magische doos** met prenten van de drie magische woorden van de dag.
Je geeft zelf de definitie van elk woord, en stelt één vraag over de prent: zie vragen achterop prent.
Verwijs naar eerdere ervaringen van de kleuters.
Hang de prenten op.

FASE 2: BOEKSNUFFELEN

Informatief boek: genre, kaft, titel en auteur

! Aanvullende vragen:

- Weten jullie al wat een volwassen hond zou zijn? Is een hond van drie jaar al volwassen? Wanneer dan wel? Dat zullen we allemaal nu leren!

FASE 3: INTRODUCTIE LUISTEROPDRACHT

Optie 1: de kleuters moeten hun hand omhoog steken wanneer ze een magisch woord horen.

Optie 2: de kleuters krijgen als luistertaak bij het lezen de vraag wat de dierenarts allemaal doet. Die vraag moeten ze na het lezen beantwoorden.

VERHAAL MET VOORSPELVRAGEN 7 min

Voorspelvragen, bijvoorbeeld:
- Wat zouden we op deze prenten bij leren?
- Wat zal de dierenarts doen?
- Wat doet een volwassen hond nog allemaal?
- Hoe weet je of een hond al heel oud is?

Verbind de informatie met eerdere activiteiten/gebeurtenissen in de klas. Sta stil bij de magische woorden in de tekst: herhaal de definitie en verwerk ze in het verhaal.

VERWERKING 7 min

FASE 1: TWEE EENVOUDIGE VRAGEN OVER HET VERHAAL

Ko: 'Nu hebben we veel bijgeleerd over het leven van een hond.'

1. 'Wat heb jij onthouden van het boek?' *Een hond is volwassen als het geen pup meer is. Een hond moet soms naar de dierenarts.*
2. 'Wat doet de dierenarts?' *Kijken of de hond gezond is. Een spuitje/inenting geven zodat de hond niet ziek wordt. De nagels knippen.*

! Vraag door op wat de kleuters vertellen!

FASE 2: UITGEBREIDE HERHALING VAN DE MAGISCHE WOORDEN

Herhaal voor elk magisch woord met behulp van de prenten de definities, stel eenvoudige vragen, en verbind het woord met het boek.
Sluit af met een gesprek rond de eigen ervaringen bij een of meerdere magische woorden.

FASE 3: FLAPJESSPEL

Kies voor het flapjesspel uit prenten 1-5.

DAG 4: HET INFORMATIEF PRENTENBOEK EEN TWEEDE MAAL VERTELLEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten diepgaander verankeren
- ✓ Nadenken en redeneren
- ✓ Verhaalbegrip: diepgaander inzicht
- ✓ Spreken

MATERIAAL:

- ✓ De vertelplaten van het informatieve prentenboek 'Het leven van een hond'
- ✓ Prenten van de magische woorden (3,4,5)

GROEPERING:

Deze activiteit gebeurt in een kleine homogene groep van 6 tot 12 kleuters.

VERLOOP: 19 min
MOTIVATIE 5 min
FASE 1: BEKNOPTE HERHALING VAN DE MAGISCHE WOORDEN
De ko toont de prenten van de drie magische woorden. Ze herhaalt de definities en enkele eenvoudige vragen. Zie vragen op prenten.
FASE 2: ZOEK DE MAGISCHE WOORDEN IN HET BOEK
De ko neemt het boek erbij. De kleuters zoeken de magische woorden op enkele prenten uit het verhaal. Bespreek wat er gebeurt. (Plak een post-itnote op deze prenten.)
Fase 3: introductie uitdagende vraag
De kleuters krijgen nu al de vraag te horen die ze na het lezen moeten beantwoorden: Wanneer is een hond volwassen? (De kleuters mogen deze vraag voor het lezen nog niet definitief beantwoorden.)

VERHAAL MET UITDAGENDE VRAGEN

8 min

! Benadruk wat **nieuw** is in het boek: wat de kleuters nog niet wisten! De kleuters moeten ook echt iets bijleren uit het boek. Bereid de kleuters voor op de uitdagende vragen die volgen: wijs hen op de kenmerken van volwassen honden. Wat hebben we nu bijgeleerd over volwassen honden?

Pagina met post-itnote: vraag de kleuters om hier zelf te vertellen wat er gebeurt (met gebruik van de magische woorden) – antwoord kleuters samenvatten en verder lezen.

VERWERKING

6 min

FASE 1: UITDAGENDE VRAGEN OVER HET VERHAAL

De ko stelt volgende uitdagende vragen:

1. 'Weten jullie nu wanneer een hond volwassen is?' *Een hond is volwassen als het geen pup meer is, hij is dan één jaar. Hij groeit dan niet meer.*

!Blader met de kleuters even door de vertelplaten op zoek naar de eerste prent van de volwassen hond. Toon hen de tijdslijn onderaan en zeg hen dat hier staat 1 jaar.

2. 'Wat doet een volwassen hond allemaal?' *Een stok halen. Samen met het baasje op stap gaan. Naar de dierenarts. Kleintjes krijgen. Aan zee gaan wandelen.*

DAG 4: HET SORTEERSPELLETJE

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Woorden en bijhorende concepten diepgaander verankeren
- ✓ Nadenken en redeneren
- ✓ Spreken

MATERIAAL:

- ✓ Prenten van de magische woorden (3,4,5)
- ✓ Sorteerkaarten 1.9 tem 1.24 voor het sorteerspelletje

GROEPERING:

Deze activiteit kan zowel in kleine als grote groep. Je kunt dit ook tweemaal doen: eerst in kleine groep en dan pas in grote groep: de kleuters uit de kleine groep krijgen zo meer zelfvertrouwen om in de grote groep het woord te nemen.

DAG 5: DE BOEKEN VERGELIJKEN

DOELSTELLINGEN:

- ✓ Transfer van de magische woorden en de bijhorende concepten naar een andere context (Het andere boek - een Drama-verhaal)
- ✓ de magische woorden consolideren (verder inoefenen)

MATERIAAL:

- ✓ Het boek (met de aangepaste tekst) van Sammies eerste nacht
- ✓ De vertelplaten van het boek 'Het leven van een hond'
- ✓ Prenten van alle magische woorden (1,2,3,4,5)

GROEPERING:

Fases 1 en 2 gebeuren met de volledige klas. Fase 3 gebeurt in een hoek.

VERLOOP: 12 min

FASE 1: DE BOEKEN VERGELIJKEN 4 min

- De Ko toont de kaft van het **verhaal** met Sammie erop en stelt volgende vragen:
  - 'Is Sammie een hele oude hond?'
  - 'Is hij al volwassen? Of is het nog maar een pup?'

Laat de kleuters eerst over deze vragen nadenken. Zorg dat het boek en de prenten, in de mate van het mogelijke, zichtbaar zijn voor de kleuters.

- Neem er vervolgens het **infoboek** bij want als Sammie een pup zou zijn, dan zou hij moeten lijken op de pups uit het informatief boek.

Blz. 6-7) Bekijk de foto's van pups op blz. 6 en 7.

- 'Is Sammie zo een hele jonge pup? Heeft hij bijvoorbeeld ook nog een rode neus? Is Sammie ouder dan de pups van één week oud?'

Blz. 13) Ga nog verder tot blz. 13 in het infoboek waar staat dat een pup van twee maanden al buiten mag.

- 'Mag Sammie al naar buiten?'

Blz. 14) Op blz. 14 staat ten slotte een foto van een pup bij een nieuw baasje.

- 'Heeft Sammie al een nieuw baasje?'

FASE 2: MINI-DRAMA 8 min

De ko vertelt dat de kleuters allemaal mogen spelen dat ze een hond zijn.

- Ze zijn geen **volwassen** honden, maar pasgeboren puppy's. Kunnen die al lopen? Neen, die liggen op de grond en ze slapen veel. *De kleuters liggen op de grond met hun ogen dicht.*
- De puppy's moeten naar de **dierenarts**. De ko geeft de 'honden' een spuitje. Hoe reageren de honden dan? *De kleuters doen hun ogen open en kermen even.*
- De ko zegt nu dat ze de puppy's gaat **temmen**. Ze moeten tam worden en leren luisteren. Vervolgens geeft de ko enkele bevelen aan de 'honden': vb. zitten, liggen, een pootje geven, ...
- Met tamme honden durft de ko al naar buiten. Ze gaat de honden **uitlaten**. Ze moeten dringend plassen tegen een boom. *De kleuters beelden uit dat ze als een hond plassen tegen een boom.*
- Daarna mogen de honden mee lopen tot aan de winkel. De ko heeft weinig tijd dus ze moeten sneller lopen. *De kleuters doen alsof ze lopen als een hond - traag en snel.* Mogen de honden binnen? Neen, ze worden met de **lijn** vastgemaakt aan een boom. De ko zegt 'zit' en de honden blijven zitten.
- De ko vertelt dat zij nu even een kindje speelt dat de honden wil aaien. Wat zullen de honden doen? *De ko streelt een voor een de kleuters, de kleuters antwoorden door een 'pootje' te geven, of hun gezicht even tegen de ko te leggen, of te doen alsof ze kwispelen.*

! Gebruik de prenten van de magische woorden tijdens het mini-drama. Wanneer je een situatie beschrijft, steek je de prent van wat ze moeten uitbeelden in de lucht.

FASE 3: HOEKSPEL

Vliegenmepperspel

EXTRA TIPS BINNEN HET THEMA

- **Levenslijn (vanaf dag 3):** print de tijdslijn uit het informatieve boek (Het leven van een hond) uit en laat de kleuters verschillende andere foto's van honden sorteren onder de juiste leeftijd. Je kan deze andere foto's zelf voorzien of de kleuters laten bladeren in magazines over honden.

- **De boeken vergelijken (vanaf dag 5):**
    - **Extra denkvragen:** je kan extra denkvragen voorzien uit volgende lijst. Haal indien nodig de boeken/vertelplaten en de prenten van de magische woorden er nog eens bij. Dit kan de kleuters helpen bij het formuleren van een antwoord.
        - 'Moet een hond aan de lijn wanneer je met hem over straat loopt?'
        - 'Wat doet een tamme hond wanneer je hem aait?'
        - 'Wie kan het snelste lopen: een volwassen hond of een pup?'
        - Welke dieren kan je nog uitlaten?'

- **Fantasiespel:** Het is leuk om de hoeken in te richten voor fantasiespel! Voorzie een supermarkt (winkel), een plek met bomen waar ze tegen kunnen plassen, de praktijk van een dierenarts, enzovoort. Er zijn veel mogelijkheden. Wees creatief! Ze kunnen naar keuze ingevuld worden.